

Verzamelde gedichten 1958 - 2008

Frans Hoppenbrouwers

Deze PDF wordt u
aangeboden door
webmagazine
CuBra &
Frans
Hoppenbrouwers

Copyright 2009 Frans Hoppenbrouwers

I Vroegste gedichten (Uit: Zoet als Honing, Zout als Brem)

II Kruidwis

III Verkaveld Bestaan (een drieluik)

1. Portaal
2. Pelgrim
3. Rosa mystica

IV Wintervertelling

V Calendarium poeticum

VI Ongerijmd

VII Tweestromenland

VIII Tijdloos verweer

IX Spelenderwijs

X Wording en verval

XI Brabantse Balladen

XII Jeroen Bosch

XIII Vluchtig geluk

XIV Kroon der maanden

XV Hoezeer mijn lief

VIII TIJDLOOS VERWEER

Midwinter

Geloof maar dat de winter aan mij knaagt:
het dor geritsel van een esdoornblad
dat rondwaart in een godverlaten gat,
nu ook de weerman zich niet buiten waagt.

De gure wind die als een zwerfkat klaagt,
kiest als verdwaasd het buitensporig pad
en krijgt los van de aarde maar geen vat
op dorre prooien waar hij woest op jaagt.

Wat rest mij nog dan vreugdeloos te vitten
op sleur en duur van de verdane tijd
en nors en ranzig bij het vuur te zitten?

Zo'n barre nacht roept om berouw en spijt:
de ziel met sneeuw te wassen en te witten,
het hart te richten naar het zwart verwijt.

Vals voorwendsel

Achter de ruit die mij een doorkijk biedt
op verse sneeuw en ongenaakbaar gras,
alsof het wit de naakte waarheid was,
het groen de hoogmoed die geen twijfel liet,

ontwaar ik soms in het ontspiegeld glas,
een spokend beeld dat mijns gelijke ziet,
ronddolend in mijn dichterlijk verschiet,
ofschoon ik twijfels in mijn ogen las.

De verzen die ik van de winter schreef,
het waren prenten om de schijn te wekken
dat ik onstuimig en onstuitbaar leef.

Te wijs om een navolgbaar spoor te trekken,
liet ik het sneeuwen door een fijne zeef
om al mijn schamelheden toe te dekken.

Winters palet

Ik dacht nog snel een wandeling te wagen,
voor lief te nemen wat de weerman meldt.
Het helder oordeel was toen snel geveld:
het licht vervaagde in de waan der dagen.

Het grijs van bomen in het bruinend veld,
het slappe gras door regens neergeslagen,
ik kan dat grauwe nog geen dag verdragen,
zozeer ben ik op licht en kleur gesteld.

Zodra de zon haar warme aard laat zien,
haar troostend schijnsel op de aarde valt,
herkrijgt het gras de weelde van voordien.

Herlevend bruin dat hoop en licht uitstalt,
laat mij de keerzij van de winter zien:
het is de waan die mijn palet vergalt.

Dageraad

Als licht zich afzet op de wolkenranden,
de raaf zich krassend weer tot leven wekt
en in de vlucht de sterke vlerken strekt,
zie ik de kruistocht van de lotsverbanden:

een schijnprocessie die door akkers trekt,
een bonte stoet die alsmaar aan wil landen
in veld en wei te kleurrijk om te stranden
in stervend licht dat uit het oosten lekt.

Als tastbaar licht zich kermend samenbalt,
een uitweg zoekt voor duistere gedachten,
de schorre raaf zijn lange klaagzang schalt,

heb ik een droom van ongeboren nachten,
borg ik de wet waarop de klemtoon valt:
ik mag dit land vereren noch verachten.

Spiegel

Een vliedun laagje op de sloot
waar ik wat ongerust naar keek,
omdat de winter maar niet week:
een spiegel die de lens vergroot.

Onder het ijs zie ik een vloot
van witte vissen stervensbleek,
verdreven uit de noodlotskreek,
maar net ontkomen aan de dood.

Dan weet ik weer, de vis en ik,
wij slapen in de winter uit
en wachten op de eerste prik:

als straks de lijster voluit fluit,
ontwaken wij, de vis en ik,
ter weerszij van de klare ruit.

Sneeuw op een grafsteen

Sneeuw viel genadig op het harde steen,
een laag van balsem op een leren huid.
Een roep wrong zich het enge galmgat uit
en wurmde zich door eeuwen wreedheid heen.

Toen werd het stil, de volle maan bescheen
de zwarte raaf, die speurend naar zijn buit,
zijn spiegelbeeld weerkaatst zag in de ruit
die zicht gaf op een onbeheerd voorheen.

De wijze raaf, die vele talen sprak,
heeft toen zijn teken in de lucht gekrast
en roerde zich al klagend op zijn tak.

Ik stond en keek, als ongenode gast,
en zag de steen die door het wit heenbrak,
gebukt gaan onder een betreurde last.

Zonsondergang

Mijn landschap heeft een aarden ei gelegd,
een lemen zaadkiem die op krimpen zon,
maar eerder aanzwol tot een ronde ton
van wellend goud dat mij fortuin aanzegt.

Dit roemrijk licht dat zich te rusten legt,
maar met de avond aan vermaardheid won,
omgeeft het ei dat zich niet weren kon
en zich niet wou beroepen op zijn recht.

O zonlicht dat het spel van jaar en kroon
in de balans van winters kruid en hooi
zo streng beziet, veeg alle einders schoon,

opdat mijn herder, scheidend ram en ooi,
de nacht beschouwt als zijn geijkte loon,
zijn doodmoe hoofd terneerlegt in de kooi.

Harde winter

De winter heeft de vaarten kaalgevreten
en op de oevers ligt het koud respijt,
het kil restant van de barmhartigheid
die zich in eigenwaan heeft vastgebeten.

Wat dient een mens ten einde toe te weten,
hoe voelt hij wat hem ongenadig scheidt
van de reeds lang voorvoelde eeuwigheid
nu vacht en vel hem van de botten sleten?

Het oude lijf kromt onverhoeds de tenen
en zet de tanden in het naakte bot,
de pijn verbijtend en de taaie zenen

reeds reikend naar het onafwendbaar lot:
volstrekt alleen, genadeloos beschenen,
op niets meer hopen in de naam van God.

Ik ben

Ik blik terug uit mijn verijsde toren,
een kil kasteel van licht gewapend glas:
ik treur nog om het kind dat ik eens was,
al heb ik dat gevecht al lang verloren.

Ik gold als grootste dromer van de klas,
mak als een lam liet ik mij ringeloren:
ik ben voor vak noch wetenschap geboren,
omdat mijn hoofdzaak geen formule was.

Ik ben het water dat maar verder vloeit
en meestal tam binnen de boorden blijft,
als leerde het dat uitwas zelden boeit.

Ik ben een man die strakke verzen schrijft,
een oude stronk die op de valreep bloeit
in winters licht dat hem tot daden drijft.

Machteloos

Het blote feit dat ik niet baltsen kan,
- zo wars ben ik van opgezette veren -
veroordeelt mij tot keizer zonder kleren,
al ziet het volk daar niet het fijne van.

Het is een kruis dit landschap te beheren,
het roept om inzet van een machtig man
die wijn kan schenken uit een waterkan
en al het kwade met de hand kan keren.

Dit land leidt al een uitgekleeft bestaan
- geruimde hagen en gerooide bomen -
en voor mijn ogen dient verval zich aan.

Op kale einders drommen al mijn dromen
berooft bijeen, troost zoekend in de waan
dat alles uit zichzelf weer goed zal komen.

Smeltend ijs in een sloot

Zal dit kristal gaan stollen of vervloeien
of breekt de traan als glazen druppel uit?
Het oor vangt een onhoorbaar hoog geluid,
het oog ziet de verzonken riethalm groeien,

die boven water, door geen stuw gestuit,
zich met het eeuwig wuiven gaat bemoeien,
want levenslust is moeilijk uit te roeien
en overmoed breekt door de taaiste huid.

Zo zal het water zijn beloften dragen,
de blauwe wieren wiegen op de stroom,
als antwoord op de overvloed aan vragen

die wuiven als de takken aan een boom:
een mens kan zich aan ver verlangen wagen,
maar wezenlijk blijft de nabije droom.

Januarivuur

Dit laaiend vuur is heimelijk ontstoken,
het heeft de berk in vuur en vlam gezet,
het doodse gras bevonkt met wens en wet
nu noorderlicht de regel heeft gebroken.

Zo heeft de zon zich vorstelijk gewroken
op alles wat, gericht op vorstverlet,
tot vinnig winterweer heeft aangezet,
nu ze door krolse koorts is aangestoken.

Ik zie dit onverbloemd en winters feest
in vonk en vlam tot in de hemel groeien
als bronstig voorspel op de nieuwe geest

die rosser dan de gagel op zal bloeien,
de oude ziel van somberheid geneest,
opdat de lust voor even op zal gloeien.

Klein verlangen

Hoe ijdel oogt de rode bloem
van de vermaarde hazelaar
die vrij van nodeloos misbaar
niet uit is op vertoon en roem.

Ik hoor van bijen geen gezoem.
De katjes, dansend bij elkaar,
bestuiven zelf met ruim gebaar
wat ik de bron des levens noem.

Het briesje dat de katjes strijkt,
maakt wolken zwevend stuifmeel los:
de voorjaarsdrift opnieuw geijkt.

Het licht beroert het ronkend bos
dat plots een open bedstee lijkt,
waar Amor ritselt in het mos.

Jambisch

De jambe is mij welhaast aangeboren,
in de trochee hoor ik de hartslag niet,
vandaar mijn ware liefde voor het lied
dat immerweer de tweede slag laat horen.

Die tweeslag is ontstaan toen bunt en riet
hun plaats verloren aan het ruisend koren
dat pikhaak en ook sikkkel aan moest horen,
opdat de halm zich lijdzaam vallen liet.

Het was een ritme dat mijn kindsheid droeg,
het metrum van een schraal en moeizaam land:
ik hoor de smid, hoe hij een paard besloeg,

het schroeiend ijzer dreigend bij de hand,
de hamerslag, de weerklank die ver droeg:
het bonkend ritme van mijn boerenland.

Stad en land

Ik ben schatplichtig aan dit boerenland,
omdat ik hier mijn dromen heb gekregen
en moed en kracht om over aardse wegen
mijn last te dragen tot de verste rand.

Ik heb geen voeling met de grote stad
waar arme rijken dwalen door de stegen
en haast en hebzucht zeuren om de zegen,
alsof de mens geen pleisterplaatsen had.

Laat mij de luwte van het vrije veld
waar trage boeren ongehaast laveren,
de menselijke maat de wetten stelt;

waar groene bomen kwade dampen weren
terwijl de meeuwen op de vuilnisbelt
hun onwelriekend galgenmaal verteren.

De roep van de raaf

Ik zag vandaag het dwaallicht van de zon,
dat dreigend tussen zwarte takken hing
en alsmaar talmde, maar niet onderging,
tot er gespeend van taal een raaf begon

te roepen zwerfend door de schemering,
omdat het duister maar geen ruimte won,
omdat de dag zijn keer niet vinden kon,
ten prooi aan winter en vertwijfeling.

De vraag wat hebben roep en raaf gemeen,
drong traag maar ongemuilkorfd tot me door,
omdat de zon door niets bewogen scheen:

een dichter vindt pas aandacht en gehoor,
als hij zich dwars door nacht en ontij heen
een doorgang graaft. Als ratel of als boor.

Schromend groen

Het schuchter groen dat ik vanochtend zag,
nog pas ontloken, overhuifd met schroom,
stemt mij tevreden en voorbeeldig vroom,
nog in de aanvang van die jonge dag.

Hier plant de lente haar nog tere vlag
en gunt mij de zo lang verwachte droom
van nieuwe twijgen aan een prille boom,
een teder groen als vers gesponnen rag.

Een zedig licht zal deze ochtend dragen
op handen van het hoog en ver gedruis
dat in de winter recht had om te klagen,

maar nu, veranderd in een zacht geruis,
zich intoomt bij het lengen van de dagen:
de gabel glanst weer onverleidbaar kuis.

Maartse luchten

De verte heeft de vlerken uitgeslagen
en de rivier voert traag het water aan
dat welgemoed en kalm zijn gang zal gaan
om welgezind het daagse lot te dragen.

Het groene pad rekt zich in welbehagen
en richt zich op een hagelnieuw bestaan,
niet horig aan de winter met zijn waan
die matzwart dreigt met bladerloze hagen.

Dan braakt de lucht de hoogtijdagen uit
en stuwt het licht naar ongekende sferen,
zodra de zon een gat prikt in haar huid,

de strijd aangaat met winters wanbeheren,
de velden optooit voor haar witte bruid,
hoewel een bui het tij alsnog kan keren.

Mateloos

Drie lagen schouwen dit vertrouwde veld
dat zich zo stipt aan de seizoenen wijdt,
zich stil onttrekkend aan de eeuwigheid,
alsof de dood hier niet de wetten stelt.

Strak tussen riet en wolken ingekneld
raken de wallen plaats en aanzien kwijt,
maar al gewend aan het verloop van tijd,
heeft zich de leemte wonderbaar hersteld.

Omdat de mens voor recht en rede kiest,
zijn tijd voorziet van een begin en eind,
is het terecht dat hij het zicht verliest

op eeuwig licht dat uit de hemel schijnt
en onweerstaanbaar, tomeloos en driest
de waarheid van de grafzerk ondermijnt.

Maarts onweer

Nu dit geschenk berijmd is neergedaald,
een plotse lichtval uit een loden lucht,
bevriest het luide roepen tot gerucht
en stolt verbolgen, stom en ongetaald.

Bezwaarde wolken dringen in hun vlucht
het zilverlicht dat van verraad verhaalt
tot in de krochten van de diepste vaalt
waar dreiging de gereede angst bevrucht.

Er morren stemmen in de dorre sloten
en maartse donder roept de geesten aan,
bereid om zonder dralen door te stoten

tot in de tondel om er vuur te slaan.
Dat vuur heb ik verkwistend uitgegoten,
opdat ik in dit landschap op zou gaan.

Koninklijk licht

De wereld heeft een nieuw gezicht gekregen:
door een gordijn van gras en gagel heen
hoor ik de wulp die roept boven het veen
en zie dat licht verkeert in heil en zegen.

Ik kom hier vaak, het liefste nog alleen,
als dichter die gehoor vindt op zijn wegen,
die afweegt wat hij gaf en heeft gekregen:
een schaterlach die kantelt naar gewezen.

Het warm gevoel van daglicht zet zich door,
brandt zacht een gat in winters ongenoegen
en dwingt mijn ziel weer in het goede spoor.

Waar eens de stormen door de takken joegen,
legt nu het licht zijn nevels op het Goor.
De sluier die gekroonde hoofden droegen.

Vinkenslag

Sonnetten mogen nimmer hardop klinken
of voluit op een blikken trommel slaan,
sonnetten moeten traag en waardig gaan,
opdat hun toon zich zet en kan bezinken.

Sonnetten zijn gewijd aan nacht en maan
of verre sterren die een traan verpinken,
sonnetten zijn een huiver voor de vinken
die met hun kwinkslag ware bressen slaan.

Maar mijn sonnet moet loeien als een vuur
dat zich scanderend, spetterend verspreidt,
lichtzinnig overspringt van zoet naar zuur.

Want mijn sonnet is aan de vink gewijd,
de vogel die, bevrijd van tijd en duur,
zijn argeloze slag slaat, wijd en zijd.

Oponthoud

Dit sterven is een onverzegeld feest,
het tegendeel van ingehouden tred:
zolang de dag geen loze stap verzet,
zijn heimwee oppot en zijn vale geest

laat waaien om de gunst van het verlet,
het oponthoud dat hokt in boom en beest,
benoem ik al wie vreemde tekens vreest
tot raadsman van het lijdelijk verzet.

Het licht dat plots uit grauwe wolken lekt,
de aandacht richt op het ontluikend blad,
dit licht dat lachend door de velden trekt,

het is mij lief daar het een aandeel had
in al hetgeen verwondering verwekt:
ik volg getrouw het nooit gebaande pad.

Beek bij avond

Niets is zo duurzaam als een trage stroom
van water die langs groene oevers spoelt
en lijf en ziel tot in het merg verkoelt
en lijdzaam maakt en lui en zomers loom.

Niets is zo heilzaam als de snelle stroom
van vlietend water die door wieren woelt
en door de wirwar van fonteinkruid kroelt,
al houdt hij zich uit plichtsbesef in toom.

Veel later, als de avond langzaam valt,
het donker stilaan uit zijn holen komt,
hoor ik het ruisen dat het lijf versmalt

tot onaanraakbaar zijn, als geest vermomd,
ontlast van alles wat de vuisten balt,
nu al het kwaad voor even lijkt verstomd.

Kostbaar

Ik had een afspraak in de late noen,
maar die heb ik vanochtend afgezegd:
de winter had het harnas afgelegd,
en op de velden lag een waas van groen.

Hoe kan 'n man een kostbaar uur verdoen
met praten over baten, winst en geld,
als zich de lijster in de esdoorn meldt,
de vink zich tooit in helder vermiljoen?

Laten wij samen door de velden gaan
- waar onze ogen het gelag betalen -
en ons verliezen in dit gul bestaan,

de rente uit het wijkend daglicht halen,
dat kwetsbaar is en weldra zal vergaan.
Laat ons gearmd door deze koopdag dwalen.

Akkerland

De akkers zijn weer zorgzaam omgelegd
en liggen lui te wachten op het graan
dat het gevecht gewapend aan zal gaan:
een rijke oogst werd ons al aangezegd.

Er is geploegd, gezaaid en licht geëgd,
men zekert allereerst het voortbestaan:
de boer verkiest de wet boven de waan,
de landsman wil de voren diep en recht.

Mijn grote liefde voor dit schrale land
kon goed gedijen in mijn boerenaard
die rogge zaait met een gekromde hand

en groene verten in het hart bewaart:
met haar ben ik in rechte lijn verwant
die rechtgeaarde boerenzonen baart.

Streektaal

Laat mij met rust in dit onmondig veld,
veroorloof mij de niet te vullen gaten,
ontsla mij van het dubbelzinnig blaten
als mij de landstaal starre wetten stelt.

Van al dat stads wordt meer het nut gemeld
dan van het plat en streekgebonden praten
dat mettertijd een volle veer moest laten
aan menig spreker die slechts aanzien telt.

De ware taal zit in de spraak der bomen,
een stil geneuzel om een diep gemis
dat mensen aanzet om weerom te komen.

Aanhoor mijn woord op zijn betekenis:
mijn metafoor dient het bevrijde nomen
dat aan geen hol gelach schatplichtig is.

Midzomernachtdroom

Ik droom er van in het moeras te slapen,
de nacht te tarten om zijn kille klauw,
de dag te groeten in een hemd van dauw,
volkomen naakt, berooid en zonder wapen.

Ik volg het spoor van de gedoemde vrouw,
de weeë geur van reeds verveende lijken,
de nevels die voor grauwe spoken wijken,
de schelle roep van een verstoorde wouw.

Dit weidse land, het zit mij als gegoten
en op mijn schouders rust de speelse last
van avondlicht dat rillend is ontsproten

aan hoge luchten, maanlicht op de tast:
van deze nacht heb ik verrukt genoten,
om alles wat een eerbaar man niet past.

Onherstelbaar

Het spoor van de vanouds gebaande wegen
verliest zich in het mals en vadsig gras
en waar de heide heer en meester was,
staan nu de koeien loeiend in de regen.

Mijn oog zoekt speurend naar de ruime plas
die hier eens als een kraamven heeft gelegen.
Te veel ging reeds teloor aan heil en zegen
en niemand ziet hoe groot de kaalslag was.

De boeren kregen norske stadsgezichten
en groeten niet als ik hen stil passeer.
Gehaast op weg het laatste ven te dichten,

veroordeeld tot de geest van alsmaar meer,
verzaken zij aan hun rurale plichten
en doen het landschap onherstelbaar zeer.

Zegevierend woord

De dichter dood, het landschap torst de last
van krijgsgezangen die om bloedwraak vragen
en zonder vrees het teken met zich dragen
dat in een boom gekerfd wordt of gekrast.

De dichter werd, als vreemdeling en gast,
de heilsprofeet, gewend de wet te schragen,
gedoemd om onrecht luidkeels aan te klagen,
daar hij zijn handen niet in onschuld wast.

Zo werd zijn dood een bron van overleven
voor hen die zich beroepen op zijn woord
en zelf een kerf in hun geweten geven.

Zo werd zijn vers een roep die is gehoord
tot in het diepste van zijn schoonste dreven:
de dichter dood, zijn zegetocht gaat voort.

Gods aanzien

God heeft hier ooit een voetafdruk gezet;
voor mij is dat een onweerlegbaar feit,
aanwijsbaar in mijn oerbeseef van tijd,
dat zich ontvouwt in de verklaarde wet,

waarop geen vrijgevochten geest nog let.
Vandaar dat ik me aan het kijken wijd
en oog in oog sta met vergankelijkheid
die mij zal vangen in haar sluitend net.

En ieder voorjaar dien ik mij weer aan,
als boer en dichter, man van lijf en geest,
die zich verwondert om het voortbestaan,

dat zich ontpopt tot een ontluikend feest,
ontkiemend groen, mij sterkend in de waan
dat God mij kent en mijn gedichten leest.

Gods zegen

Weer is mijn land met balsem overgoten,
met handen vol is bloesem uitgestrooid,
de boomgaard is met romig wit getooid,
op stam en tak ontspruiten groene loten.

De winter heeft mijn matte ziel gelooid:
het ijs lag als een harnas op de sloten
en aan de takken schrompelden de loten,
door ijs en sneeuw geketend en gekooid.

Na maanden wachten is de keer gekomen
met veel geruis en vlagen harde regen,
zodat de beek weer vrijelijk ging stromen.

Geen duivel houdt dit groene stuwen tegen
dat hoogte zoekt tot in de kruin der bomen,
als malse balsem druipend van Gods zegen.

Kroondomein

Dit stroomgebied dat mijn geweten spoelt
en uitwist wat er was aan spot en spijt,
dit kroondomein dat al het kwade mijdt
en al mijn weezin in het hart bekoelt,

dit leefgebied staft mijn besef van tijd
en laaft behoedzaam, gul maar onbedoeld,
- zoals de woelmuis onweerstaanbaar woelt -
mijn matte ziel en scheldt mij alles kwijt.

Hier sta ik dan en zie met lede ogen
het wuiven van de groene wieren aan,
getuigen van het eeuwig ongelogen

en streng besef van afscheid en vergaan.
Dat hier mijn lot gewikt is en gewogen,
blijft onuitwisbaar in mijn verzen staan.

Maanziek

Er hing een draadloos zoemen in de lucht
dat uit de muil van veld of akker kwam,
een grondeloos en nooit gehoord gedram
dat zich misdroeg als nachtelijk gerucht:

een vretend vuur dat loeit in verend veen,
dat in het bos door tak en kruinen raast,
dat op het broed van ral en taling aast,
dwars door een haag van rosse gagel heen.

Vanuit het huis hoor ik het kermen aan
en peil de oorsprong van dit ongeluid
dat verder dan een dodenhof moet gaan.

Dan zie ik door de helverlichte ruit
het spiegelbeeld van een getergde maan
die lamenteert op haar ontstemde luit.

Vroege wandeling

De stilte die ik in mijn hoofd voel komen
is van een grootsheid die geen lijf bevat
en diep geroerd om wat geen maat meer had,
heb ik het pad naar niemandsland genomen,

waar ik totaal verrast ervaarde dat
dit land herleeft als zetel van de dromen
die ik als kind tot aan de wijdeste zomen
in volle vrijheid aan de einder mat.

De wulp roept lang en oorverdovend luid,
beschrijft zijn daagse cirkel van verlangen,
want ergens op de heide broedt zijn bruid.

En in de lucht blijft de voldoening hangen
om zoveel ruimte die het hart ontsluit:
de duurzaamheid met oor en oog gevangen.

Heidelandschap bij nacht

Haar spitse vinger port mij knokig aan,
al heb ik nimmer woord of wet gebroken.
Ik hoor de ratels van mijn heidespoken
die jammerend naar hun orgieën gaan.

Ik heb de stank van rottend vlees geroken,
een zwarte kring omfloerst de volle maan
en kromme dwergen die op trommels slaan
zijn krijsend uit de nevels opgedoken.

Wat kan ik anders dan ter wrake gaan
waar norske hazen haar en botten koken
van mensen die mij al zijn voorgegaan?

De opperheks heft reeds haar reutel aan
en op de heuvel wordt een vuur ontstoken
waar galgen in het morsig maanlicht staan.

Metamorfose

Die avond was ik in het veld te gast,
geheel alleen, en vond de goede paden
naar oude sagen die zich lieten raden:
genadig kruid dat tegen krankheid wast.

De bosrand hield de loden hitte vast
die zich die dag in mij had opgeladen:
als ram zal ik de dorre hei doorwaden,
de scheper hoedt mij als zijn eregast.

Zodra ik deel van kruid en kudde was,
kon ik mij voegen naar de oude zeden,
waar ik als kind de prenten al van las.

Ik woelde in mijn onvoltooid verleden
en vrat de halmen uit het harde gras:
ontkooide ooi geprezen en gemeden.

Zestigste verjaardag

De glazen looper raakt al zwaar en vol
van korrels zand die door de vingers glijden.
Dichtbij hoor ik de bronstroep van de tijden,
maar smalend lach ik om die late grol.

Geen blote ziel ontkomt aan leed en lijden,
een mens betaalt zijn tering en zijn tol.
Dat loos gewicht maakt alles voos en hol,
het noodlot weet geen sterveling te mijden.

Maar in de zomer raak ik zwaarte kwijt
als ik de lichtheid in het hart hervind,
niet langer slaaf van het besef van tijd.

Ontstegen aan een schaterlachend kind
voel ik de zucht die mij voorgoed bevrijdt:
een distelpluis dat opgaat in de wind.

Oogst

Het oergedicht dat in mijn hoofd ontstond,
ontvouwde zich en werd mijn levensboom
die zich vertakte als een jongensdroom
die hoog de uitweg naar het galmgat vond.

Een vers kwam op en uit mijn jonge mond
welde een woord van kinderlijke schroom:
een ware vloed die ik bedeesd en vroom
rond het octaaf van mijn sonnetten wond.

Pas nu de boom kalm in de luwte staat,
vloeiden terzinen tot sextetten samen.
De honing vulde zwaar en gul de raat

en werd een licht gevat in gouden ramen,
een krans van verzen in bevruchte staat:
voor zuur en zout verzon ik zoete namen.

Maagdenbron

Vaak heb ik heimwee naar dit land gehad,
dit ruime land dat ik soms moest doorwaden
om hoofd en hart weer duurzaam op te laden,
omdat de geest te flets werd en te mat.

En ieder voorjaar vind ik weer het pad
dat mij zal voeren naar de jonge gade
die willig is en in het ven wil baden,
omdat ik oog voor ware schoonheid had.

Pas later, zittend in het hoge gras,
door dansend zonlicht glorieus beschenen,
bedacht ik dat ik aangestoken was

door pril geluk dat ik een uur mocht lenen,
daar ik het raadsel rond haar wezen las:
haar jonge lijf beroert mijn oude genen.

Zomertaling

Zo roerloos ligt het onbevaren water
dat ik de spiegeling van nu en later
haast raken kan en in mijn open ogen
komen drie zomertalingen gevlogen.

Ze dalen en versmelten even later
als broeders met het onbewogen water.
Gegrepen door een windverstremeling,
een vroege wee van herfst en evening,

zie ik een wenteling van vallend blad
die reeds de wintertaling in zich had.
Door spiegeling en kerend tij bedrogen

bevatte ik het beeld niet in mijn ogen,
zo roerloos bleef het rimpelloze ven,
waar ik de ware diepgang niet van ken.

Liggend onder een wilg

De valwind blaast de oude waldhoorn aan
en roept ons op tot een bezadigd feest
dat aanligt in het oer van zon en geest,
zacht neergevleid in ondermaans bestaan.

In rust en duur geschoeid op oude leest
van wilgentwijgen die te wuiven staan,
koos ik ervoor gewillig neer te gaan,
als iedereen die eer en aanzien vreest.

Ik groet de zomer als een milde tijd,
daar oude botten bros en breekbaar zijn
en krakend vragen om wat meer respijt.

Ik min dit tij dat gul het mijn en dijn
uit schalen schenkt van volle vruchtbaarheid:
zo kan verpozen weer een weldaad zijn.

Oudewijvenzomer

Van tijdeloosheid zou ik kunnen zingen,
van onvergankelijk, ondeelbaar licht
dat enge kieren naar de winter dicht,
van vonk en vuur en dansend overspringen.

Maar zonder op de tijdgeest af te dingen,
verdwaal ik in een niet zo kuis gedicht,
dat brave burgers uit hun voegen licht:
ik wil de herfst als don Juan bezingen.

En jij die in mijn kleine kringloop huist,
het huis, de tuin, de vuilboom en de struik,
jij die mijn ruis naar de voleinding sluist,

vul ruim met zonlicht weer de lemen kruik,
en kuis mijn huid die van verlangen bruist,
en vang mij in jouw fijn gemaasde fuik.

Baltsen om een landschap

Wie ooit het baltsen van de kempphaan zag
- een opgewonden trillen met de veren
- om kans en lot afdoende te bezweren
zag ook het hijsen van de noodlotsvlag.

Wie ooit het baltsen van het korhoen zag
- een hoofs ballet van wenden en van keren
- om drift en vrees te voeden en te weren
zag ook de dreiging van de oordeelsdag.

Mijn landschap heeft aan oor en oog verloren,
hoogst zelden hoor ik nog de schrille stem
van ral of kwartel, roepend in het koren

of diep verscholen tussen riet en brem.
Soms laat hun kreet zich in extremis horen,
ruraal en ritmisch. Als een requiem.

Phoenix

Nu kijken haast een herbeschouwen wordt,
daar weer de dagen traag en statig gaan,
draagt elke ochtend meer vertrouwen aan,
het zeker weten dat er niets aan schort:

er is geen blad dat zonder zin verdort,
in dit getij zal er geen bloem vergaan.
Geen mens omvat de zin van dit bestaan
dat voortduurt als een mateloos tekort.

Dit bladstil ven, ik wil erin verdrinken,
er als een dromer in ten onder gaan,
er onbenoemd als kienhout in verzinken

om na een tijd als phoenix op te staan
of, eeuwen later, levend op te klinken:
mijn tijdloze verweer tegen vergaan.

Wat mij heugt

Een vallend blad tikt mijn geheugen aan
en licht verstoord keer ik me mokkend om.
Ik mis de voorn die in mijn vijver zwom,
ontwaar de reiger schuivend voor de maan.

Ik val ten prooi aan angst voor ouderdom
en zie bevreesd de wolk voor het bestaan.
Maar leugens dragen soms de waarheid aan,
wat recht is lijkt vaak averecht of krom.

Het lang geheugen is ons vaak tot last,
bij nieuwigheden schrompelt het onthouden,
al klitten dingen zich onwrikbaar vast.

Het kort geheugen haakt naar het vertrouwde
en speurt naar oude beelden op de tast:
een perspectief dat zich te laat ontvouwde.

Donderdag

Als iets mijn ochtendritueel verstoort,
kan ik de dag wel bij het vuilnis zetten,
het misfortuin kan dan de messen wetten,
zodat het doorzet en veel punten scoort.

Het onheil bonkt bezeten op mijn poort,
de krolse kat krijgt liederlijk de metten.
Ik zal geen ondoordachte stap meer zetten,
want overmoed moet in de kiem gesmoord.

Als in oktober vroeg de avond komt,
het schromend licht zich mokkend overgeeft,
de schouders mager en de rug gekromd,

bedenk dan maar dat ik heb overleefd
een donderdag die als een waakhond gromt,
maar al bij al geen kwade inborst heeft.

Herfstelijke tijding

Al heel dit herfsttij wacht ik op de brief
die mij de tijding van de eeuw zal brengen,
mijn levensloop goedgunstig zal verlengen,
schoon schip zal maken met het ongerief:

ik mag mij niet in iemands leven mengen,
mij niet gedragen als een laffe dief.
Het dromen dat mij tot poëet verhief,
zal me nog eens tot ijle hoogte brengen.

Doe niet de moeite man en woord te vinden
voor een belofte die vervulbaar blijft,
want zwaarder valt het om het goedgezinde

te vragen dat het doel en streven stijft.
Nu hoop en liefde drevan met de winden,
rest mij de brief die mijn geloof beklijft.

Oktoberlicht

Oktober baart een veel besproken licht
dat ongehaast in veld en bos wil dwalen
om alle kleur uit kans en keer te halen,
opdat het niet van laksheid wordt beticht.

Als zich het oog op glans en luister richt,
zal rood om geel en goud om zilver dralen
en kostbaar goed zal uit de hemel dalen,
opdat de vroomheid kiemt en wordt gesticht.

Spijts de voorzegging die ik heb gedaan
toen in het voorjaar alles weerbaar was,
ben ik niet op het standpunt blijven staan

dat men het einde uit het warkruid las.
De naakte waarheid dient zich kleurig aan
in vege tekens tussen wazig gras.

Kwijnend landschap

Zo stikt de vis in de verzuurde beek,
zo stort de vogel uit de grauwe lucht:
de nostalgie verwerd tot kreun en zucht
waar het geweten voor het heimwee week.

Zo werden verzen tot een platte klucht
en wat voorheen een sprekend epos leek,
verzandde in een zwaar vervuilde kreek,
vol dof gereutel, loos en vals gerucht.

De leeuwerik is uit het oog verdwenen,
de boerenwaluw telt haar dagen af
en ook de wulp loopt op zijn laatste benen.

Als dichter zweer ik, trouw aan stro en kaf,
dit kwijnend landschap gul het oor te lenen,
opdat ik later rust vind in mijn graf.

Avondrood

De hemel heeft een vunzig rood gebrakt
dat als een smoorlaag op de aarde ligt
en opstijgt los van zwaarte en gewicht
tot het de randen van mijn hemel raakt.

De aarde schreit om haar besmeurd gezicht,
want als de zon het luchtruim niet bewaakt,
een uur te lang haar moederplicht verzaakt,
doen tijd en duur voorgoed de ogen dicht.

Ik sta en zie die schijngevechten aan
en wetend dat het gaat om Sturm und Drang
volg ik het schijnsel in zijn helse baan.

Ik blijf mijzelf, nog voor geen duivel bang,
en roep mijn buitenaardse geesten aan:
dit herfstig karma brengt mijn hart op gang.

Afvaart

Zo gaat de herfst als lome boot te water
en neemt de afvaart naar het stil getij.
Vanuit de verte komt het licht al vrij,
zonder gerucht ontdaan van vals geklater.

Ik denk al lang niet meer in nu of later
en stel gerust mijn oude wensen bij,
al weet ik niet hoe kwaad en averij
zich zullen voegen naar het afgaand water.

Het kale land waar koning winter woont,
zal zich gestaag met kou en kilte vullen,
zodra de grootvorst zich tot keizer kroont.

Geen nar zal dit voorzeggd verval verhullen,
daar ware adel slechts de strengheid loont
van veerlui die hun taken stipt vervullen.

